

Om Kardebollers Dyrkning.

(Meddeelt af Hr. Capitain Undall.)

I August f. A. havde jeg den Lykke, fra det Kongelige Landhuusholdningssekskab at modtage sammes 6te Bæger, som i Aaret 1819 blev mig tilkjendt for Kardebolleplantens Dyrkning. Ved indlagt at fremsende mit Tilstaaelses Beviis for sammes Modtagelse, tillader jeg mig tillige at aflægge min ærbødige Taksigelse herfor, med Tilføiende at det blev modtaget og vil blive opbevaret med de varmeste Følelser for det saa agtbare og heldbringende Selskab.

Jeg haaber dernæst at det med Overbærelse vil blive modtaget, naar jeg ved denne Leilighed tillader mig at meddele Selskabet en kort Underretning om Dyrkningen af denne for vort Fædreland nye og nyttige Plante.

Denne Plante er, som bekjendt, toaarig. Frøet udsaaes i Beed i Mai Maaned, hvorefter Planterne ville være tjenlige til Udplantning i Juli næstefter, som saa gaaer for sig og gives da hver Plante een Kvadratalen Jord. Skeer Udplantningen tidligere end i Juli, er man udsat for, at flere af Planterne i det første Aar skyde i Stof; i andet Fald vinder man' tillige, iforveien at kunne afbenytte Jorden til nogle Smaating. Det første Aar har man blot at iagttage Jordens Reenhol-

delse for Ukrudet, som let udføres med Hypejernet, og før Vinteren at hyppe Jorden op omkring Planterne. Det andet Aar maa Jorden ligeledes holdes reen for Ukrud, indtil Planten har skudt sin Frøskængel, da det falder noget besværligt efter den Tid at arbejde i Plantagen; imidlertid maa man dog finde sig heri, naar Planten har skudt sine Frøhuse, som egentlig er det Product, der arbejdes for. Det maa saaledes ikke tillades Planten at beholde mere end 8 à 12 saadanne Frøhuse eller saakaldte Kardeboller, da den ikke kan frembære flere fuldkomne. Indhøstningen skeer ikke paa engang, men efterhaanden som Frugten modnes, hvilket erfares ved at undersøge hver enkelt Kardebolle, førend de affjæres. Det maa nøie paasees, at Kardebollen affjæres saasnart den er moden; thi staaer den længere, blive Bollens udstaaende krumme Pige flappe, tabe deres Elasticitet og blive ubrugelige.

Tørre Sommere ere de fortrinligste for denne Avl; saaledes vare mine Kardeboller isjor udmærket gode. De have isvrigt været af forskjellig Godhed, efter de forskjellige Sommers Bestaafenhed. Kardebollen tager let Skade, naar der i Blomstertiden indtræffer Bygeveir; thi da Blomstringen varer længe ved, kan Bollen under saadan hyppig vedvarende Regn ikke tørres, og modtager da raadne Pletter, der bedærve den.

Jeg har nu omtrent i en halv Snees Aar dyrket denne Plante. I denne Tid har Plantningen kun i eet Aar lidt af Kulden. Der indtraf nemlig langt hen i Foraaret en uventet omtrent 10 Dages langvarig meget haard bar Frost; men i denne bortfrøes ogsaa alle mine Planter uden Undtagelse, og min hele Axl gik det Aar tabt.

Det er nødvendigt at Plantagen er den hele Dag udsat for Solens Paavirkning. Den mindste Skygge hindrer Planten fra at modnes hos os. Dette har Erfaringen viist mig.

Efter Indhøstningen afgive de svære Stængler af denne Plante, naar de brændes, efter først at have modtaget nogen Tørring, en fortræffelig Aske.

Min Jord, som jeg afbenytter til denne Axl, ligger paa et tørt Sted og paa en Skraaning mod Syd-Vst, der er aldeles fri for Skygge. Den bestaaer af dyb Muld. Mit Frø er af fransk Oprindelse og af en fortrinlig Art.

Foruden ovenstaaende Oplysning, tillader jeg mig endnu at tilføie, at Viborg Bye har i de senere Aar med Fordeel lagt Bind paa Dyrkningen af Kommen, der med hvert Aar er tiltaget, saavel i det Større som i det Mindre. Jeg avlede saaledes for min Part f. A. 9 Tønder. Prisen var her fra 10 til 12 Rbdlr. pr. Tønde.

Viborg d. 7de Marts 1827.